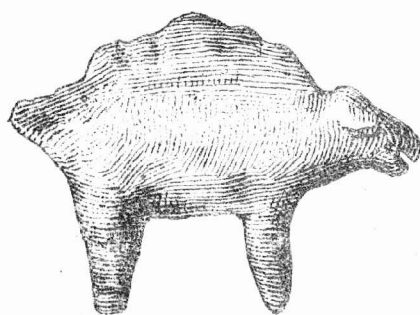

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
pobočka v Brně

přehled
výzkumů
1959

BRNO 1960

PD 1520/1959 (1960.)

23243/60

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1959

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Stalinovy sady 19/23.
- Odpovědný redaktor: dr. Josef Poulík.
- Výkonný redaktor: dr. Jiří Říhovský.
- Redaktor: dr. Anna Medunová.
- Překlady: prom. hist. R. Tichý a E. Tichá.
- Kresby: Jaroslav Jaša.
- Na titulní stránce: Hliněná figurka z pohanského obětiště
v Mikulčicích.
- Vydáno jako rukopis - 300 kusů - neprodejné.

Slovanské kostrové hroby v Mor.Prusích.okr. Vyškov.

Čeněk Staňa

V březnu 1959 zachytili dělníci při snižování a rozšiřování vozovky severně od obce Moravských Prus /silnice od Topolan/ kostrové hroby. Pohřebiště, k němuž hroby patří, se rozkládá na mírném svahu obráceném k jihovýchodu, v trati "Újezd" poblíž drůbežárny místního JZD. První dva hroby byly rozrušeny, takže pracovníci Archeologického ústavu Z.Trnáčková a Jar.Omdráček zjistili jen jejich přibližnou orientaci /Z - V/ a získali z hrobu č. 1 nádobku ve střepech, která prý stála u temene lebky, z nádoby od pasu kostry z hrobu č. 2 se zachoval pouze jeden zlomek. Další tři hroby jsem prokopal ve dnech 25. až 27. března. Kostry v nich ležely na zádech s pažemi nataženými podél těla, jejich orientace se příliš neodchylovala od směru západ - východ. V hrobě č. 3 spočívala velmi dobře dochovaná kostra ženy /kosti nohou kromě kyčelních kloubů odřízli dělníci při silničních pracích/, v hloubce 110 cm pod dřívější hladinou vozovky. Při spáncích na obou stranách měla po bronzové náušnici se závěskem. V hrobě č. 4 ležela o 60 cm hlouběji hodně ztrávená kostra, při jejímž levém chodidle na vnější straně jsem našel 18,1 cm vysoký hrnek na boku položený, dnem obrácený k západu /rozměry hrobové jámy: 180 x 55 cm, hloubka 170 cm/. Největší hloubky dosahoval hrob č. 5, a to 195 cm pod úroveň vozovky, a také jeho obdélníková jáma byla značně velká /225 x 70-80 cm/; při pravé kosti lýtkové asi uprostřed ležela na boku drobná nádobka /v.9,1 - 9,4 cm/ obrácená dnem se značkou k východu.

Nádobka z hrobu č. 1 byla slepena a doplněna sádrou. Její téměř hladký, hnědý povrch zdobí tři jednoduché vlnice, výrazně ryté. Nad výzdobou je možno sledovat náznak odsazení hrdla /v. nádoby 18,5 cm/. Zlomek z hrobu č. 2 pochází z banaté nádoby, která měla výrazně oddělenou okrajovou část. Její největší výduť byla bez výzdoby; těsně pod odsazením "hrdla" probíhala drobná vícenásobná vlnice, větší vlnicový pás se vinul hluboko pod maximální výduť.

Keramika z hrobů náleží k typům častým ve střední době hradištní a bylo by možno uvést analogie blízké tvarem, materiálem i výzdobnými prvky. Tak např. jednoduché, podobně ryté vlnice se vyskytují na několika nádobách na pohřebišti z konce 9. století v Boleradicích /1/, setkáme se s nimi v nedaleké Pustiměři /2/, mezi sídlištními středohradištními nálezy na Prostějovsku v Bedihošti /3/, ve Vitonicích /4/ a jinde. Stejně jsou nálezy obdobné hrnku z hrobu č. 4, který má drsný, hnědý povrch a je zdoben třemi pásy trojnásobných vlnic. Pokud jde o tvar, je výrazným znakem počátek utváření hrdla u nádoby z hrobu č. 1 a zřetelné odsazení okrajové části na zlomku z hrobu č. 2. Oddělení hrdla od těla patří nepochybně k relativně mladším prvkům v moravské středohradištní keramice, jak ukazují nálezy na pohřebišti v Dolních Věstonicích na Pískách a nádoby z kostrových hrobů z Hodonic u Znojma, získané v roce 1958, které lze datovat do 10. století /5/.

Párové bronzové náušnice z hrobu č. 3 mají spodní ob-
louk zesílený filigránem a ukončený věnečky, uprostřed je
tenkým drátkem připojen trojdílný závěsek, jehož horní část
je horizontálně lemována filigránovým drátkem, dole je ku-
lička. Tyto náušnice lze mít za prostou obdobu pozlacených
bronzových náušnic z hrobu č. 297/49 ve Starém Městě /6/,
kde je doprovázely dva knoflíky z mléčně bílého skla s mod-
rými skvrnami a s bronzovými oušky, dřevěné oválné věderko
a bronzový prsten se širokým štítkem, jaké se vyskytují na
území blučinského typu v "mladších a nejmladších hrobech"
/7/.

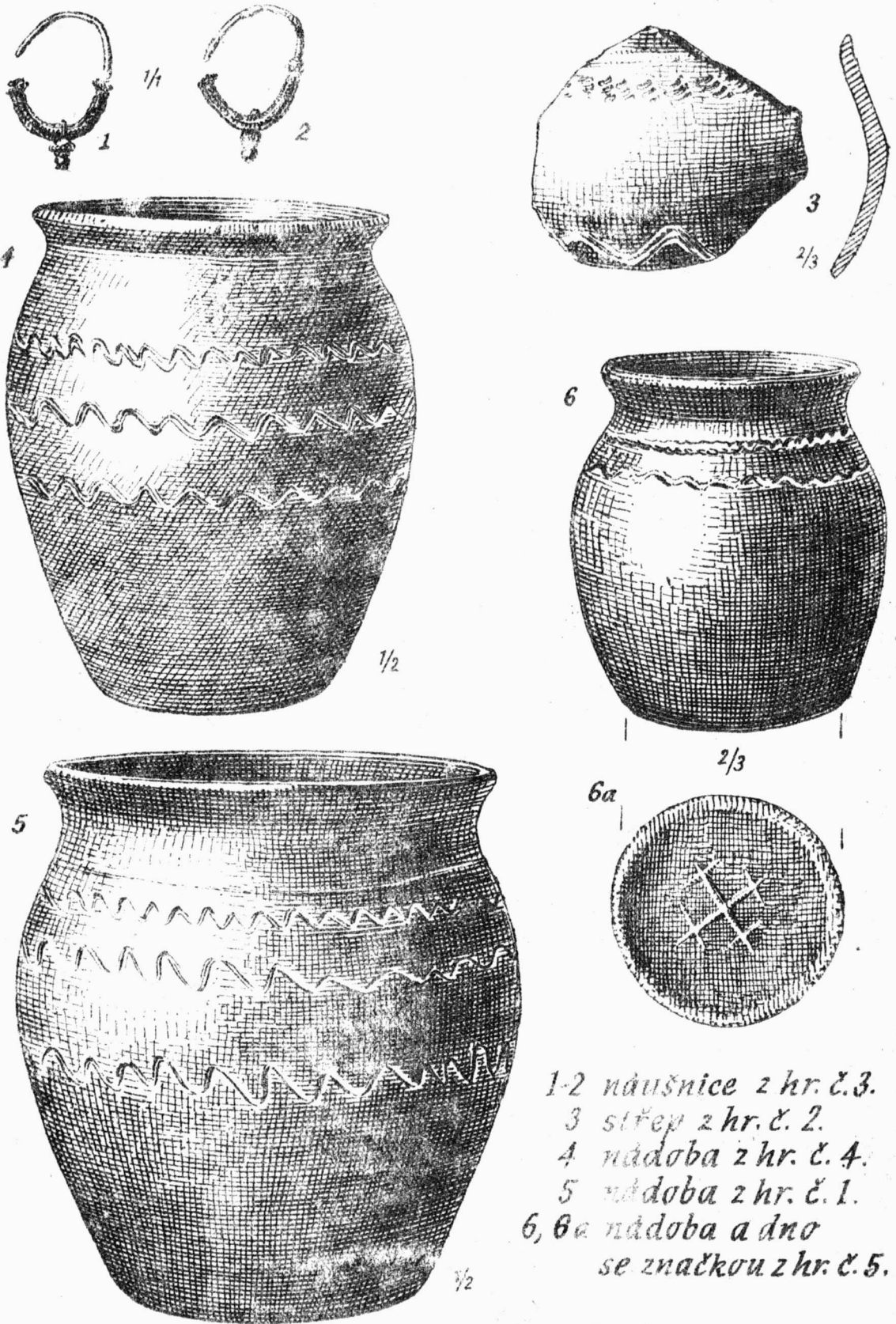
Pohřebiště v Moravských Prusích můžeme tedy, podle do-
savadních měřítek, datovat na přelom 9. a 10. století.

P o z n á m k y :

- 1) J.Poulik, Staroslovanská Morava, tab. LVI:1, LXIV:1 a j.
- 2) J.Poulik, l.c., t. LXXIV:5.
- 3) Museum v Prostějově, inv.č. P 54.
- 4) Museum v Prostějově, inv.č. P 37.
- 5) Srovn. nálezovou zprávu v archivu AÚ ČSAV, odb.v Brně, č.
j. 135/59 a článek "Slovanské kostrové hroby v Hodonicích,
okr. Znojmo", odevzdaný redakci AR.
- 6) V.Hrubý, Staré Město, 458; t. 65:3,4.
- 7) J.Poulik l.c., 55.

- - - - -

Slawische Skelettgräber in Mor. Prusy, Bez. Vyškov. Im
März 1959 wurden beim Planieren der Strasse nördlich von Mor.
Prusy 5 slawische Skelettgräber eingefangen, die von West nach
Ost orientiert waren. Aus den Gräbern gewann man 3 Gefässe
(das kleine Gefässchen aus dem Grabe Nr. 5 war auf dem Boden
mit einem plastischen Zeichen versehen), Bruchstücke eines
vierten und 2 paarige bronzene Ohrringe mit Anhänger, deren un-
tere Bögen durch Filigran verstärkt und mit einem kleinen Kränz-
chen beendet sind. Das Gefäss aus dem Grabe Nr. 1, das mit ein-
fachen Wellenbogen verziert ist, hat einen geringfügig abgesetz-
ten Hals ausdrucksvoll ist der Randteil auf einem Bruchstück aus
dem Grabe Nr. 2. Der vom Gefässkörper abgeteilte Hals gehört re-
lativ den jüngeren Elementen der mährischen mittelburgwallzeit-
lichen Keramik an und kommt öfter im 10. Jahrh. vor (Dolní Věs-
tonice, Hodonice, Bez. Znojmo). Das Gräberfeld in Mor. Prusy
kann man in die Wende des 9. und 10. Jahrh. datieren.

1-2 náušnice z hr. č. 3.
3 střep z hr. č. 2.
4 nádoba z hr. č. 4.
5 nádoba z hr. č. 1.
6, 6a nádoba a dno
se značkou z hr. č. 5.

Mor. Prusy, okr. Vyškov. Slov. kostrové pohřebiště.